

Alzheimerio liga nėra normalaus senėjimo procesas

Alzheimerio liga (AL) – nežinomos kilmės pirminė degeneracinė smegenų liga, kuriai būdingi saviti neurologiniai ir neurocheminiai pakitimai. Jos pradžia dažniausiai slapta, liga progresuoja lėtai, keletą metų. Svarbiausias sutrikimas – demencija (demencija – tai dėl smegenų ligos, dažniausiai lėtinės ir progresuojančios, įgyta silpnaprotystė. Ja sergant pažeidžiama daug aukštesniųjų smegenų žievės funkcijų: atminties, mąstymo, orientacijos, supratimo, skaičiavimo, mokymosi, kalbos ir samprotavimo). Esant demencijai sutrinka pažinimo funkcija, silpnėja emocijų kontrolė, pakinta socialinis elgesys, jo motyvai.

Alzheimerio liga nėra normalaus senėjimo procesas. Šios ligos priežastys dar neatskleistos, mokslininkai jų tebeieško. Yra tyrinėjama daug teorijų: biocheminė, genetinė, autoimuninė, virusinė, kraujotakos ir kt. Tikėtina, kad ankstyvosios ligos formos, sudarančios 10 % visų Alzheimerio ligos atvejų, yra paveldimos. Joms

daro įtaką trijų genų pakitimai.

Mikroskopinius smegenų pakitimus pirmą kartą 1906 metais aprašė Aloisas Alzheimeris. Tiksliai diagnozuoti šią ligą įmanoma tik po mirties ištyrus smegenis.

Nuolat ieškoma būdų ir priemonių kuo anksčiau ir tiksliau nustatyti šią ligą.

Alzheimerio ligos formos:

- * Ankstyvoji (prasideda iki 65-erių metų amžiaus, greitai progresuoja);
- * Vėlyvoji (prasideda po 65-erių metų, lėtai progresuoja);
- * Netipiška arba mišri;
- * Nežinomos arba nepatiktos etiologijos.

Kas serga Alzheimerio liga?

Svarbiausias rizikos veiksnys – senėjimas. Tikimybė susirgti šia liga didėja su amžiumi. Apie pusę žmonių nuo 85-erių metų amžiaus serga Alzheimerio liga ar kitomis sunkiomis demencijomis.

Kreipkitės į gydytoją, jeigu pastebėjote, kad:

- * susilpnėjo atmintis,
- * pakito elgesys ir tempera-

mentas,
* „trūksta žodžių“ ir žodynas ne toks turtingas kaip anksčiau.

Alzheimerio ligos pradžia

Liga prasideda ne staiga, o lėtai ir laipsniškai. Retai ja serga jaunesni kaip 65-erių metų amžiaus žmonės. Nėra išskirtinių, tik šiai ligai būdingų simptomų, todėl labai svarbu įtartinus pokyčius

nuodugniai įvertinti, išanalizuoti, neskubėti jų priskirti Alzheimerio ligai. Atminties, ypač trumpalaikės, sutrikimai pasitaiko gana dažnai: užmirštama išjungti šviestą, užsukti dujų čiaupą, nerandama padėto daikto ir t. t.

Pirmieji nežymūs elgesio pakitimai gali pasirodyti ankstyvojoje ligos stadijoje: vengiama bendrauti, apima apatija. Ligai progresuojant, žmogui darosi sunku abstrakčiai mąstyti, apskritai dirbti protinį darbą.

Pradžioje pats ligonis kritiškai vertina save ir aplinką, suvokia, kad jam sunku dirbti, dar sugeba orientuotis aplinkoje. Ligai progresuojant, žmogus tampa prikabus, irzlus, nesugeba tinkamai apsirengti, susitvarkyti, dar labiau susilpnėja jo atmintis, ligonis nebeatsimena naujų įvykių, datų, labai susiaurėja interesai.

Tolesnė ligos eiga

Žmogus tampa nedarbingas, nebepažįsta kritiškai vertinti savęs ir savo poelgių, praranda įprastus įgūdžius ir žinias.

Kai demencija visiškai išsigali, pakinta psichikos funkcijos. Ligonis nebepaiso įprastų moralės ir etikos normų, tampa paviršutinis.

Nuokelta į 10 psl.

VšĮ Respublikinė Vilniaus psichiatrijos ligoninė (RVPL) yra specializuota psichikos sveikatos priežiūros įstaiga, kurioje teikiama psichiatrinė pagalba: diagnozuojami ir gydomi psichikos sutrikimai, taikomos profilaktikos priemonės siekiant išvengti atkryčių, teikiama visokeriopa pagalba, padedanti pacientams prisitaikyti visuomenėje.

Ligoninė teikia antrinio ir tretinio lygio paslaugas visos šalies gyventojams. Tai viena didžiausių ir moderniausių gydymo įstaigų Lietuvoje. Čia ne tik gydoma, bet ir dirbamas mokslo tiriamasis bei pedagoginis darbas: rengiami gydytojai ir slaugytojai, rūpinamasi gyventojų sveikatingumu, diegiami naujausi tyrimų ir gydymo metodai bei pažangiausios psichiatrijos darbo formos. Ligoninėje veikia 17 stacionaro skyrių, vienas iš jų Alzheimerio ligos ir somatopsichiatrijos skyrius, įkurtas 2001 m., turintis 30 stacionarinių lovų.

Skyrius organizuoja ir atlieka kvalifikuotą stacionarinį medicininių ištyrimą įtariant pacientams Alzheimerio ligą, teikia kvalifikuotą stacionarinę ir ambulatorinę medicininę pagalbą, šia liga sergantiems pacientams, užtikrina kvalifikuotą stacionarinę terapinę ir psichiatrinę pagalbą psichikos ligoniams, sergantiems sunkiomis ūmiomis ar paūmėjusiomis vidaus ligomis, kurie dėl psichikos sutrikimų negali gydytis bendro profilio ligoninėse.

Pacientų priėmimo į skyrių pagrindas yra:

1. Psichikos sveikatos priežiūros centrų psichiatro arba psichiatro konsultanto siuntimas stacionariniam ištyrimui ir gydymui.
2. Bendros praktikos gydytojo ir neurologo siuntimas stacionariniam ištyrimui ir gydymui.
3. Pacientas gali būti hospitalizuotas be siuntimo, esant būtinosios medicinos pagalbos indikacijoms.
4. Pacientas gali būti perkeltas iš kitų ligoninių, įtarus Alzheimerio ligą arba sunkią somatinę ligą ir psichikos sutrikimą, dėl kurio negali gydytis bendro profilio ligoninėje.

Alzheimerio liga nėra normalaus senėjimo procesas

Atkelta iš 9 psl.

niškas, praranda laiko ir vietos orientaciją, nebepažįsta net pačių artimiausių žmonių. Jis dažnai pasiklysta, priešinasi slaugomas. Kartais tampa visišku psichikos ligoniu. Tokių žmonių reikia itin atidžiai, visapusiškai ir pasiaukojamai slaugyti. Jis trokšta dėmesio ir meilės, nes pats tebesugeba mylėti. Ligonis gali skaityti, dainuoti ar užsiimti kita mėgstama veikla, tačiau tik slaugytojams padedant.

Vidutinė ligos trukmė

Nuo jos atpažinimo iki ligonio mirties praeina maždaug 6-8 metai, bet žmogus gali sirgti nuo 2 iki 20 metų. Pacientai, kurie Alzheimerio liga suserga gilioje senatvėje, kai liga nespėja išsivalyti, gali mirti ir nuo kitų ligų, pavyzdžiui, širdies, plaučių ir pan.

Dauguma ligonių gali gyventi namuose iki paskutinės ligos stadijos. Tačiau jeigu atsiranda gilios depresijos, nerimo, paranojos požymių, reikėtų gydyti stacionare.

Liga veikia ne tik ligonius, tačiau ir jų slaugytojus. Šeima, kurioje yra Alzheimerio liga sergantis žmogus, turi daug rūpesčių. Dažnai šeimos nariams pasireiškia reakcinė depresija. Tokiais atvejais patartina pakeisti ligonio aplinką – tai su-

mažintų įtampą.

Nors Alzheimerio liga kol kas nepagydoma, tačiau galima palengvinti ligonio ir jo šeimos gyvenimą.

Sergant šia liga nyksta smegenų ląstelės ir jų pakeisti, deja, neįmanoma. Tačiau vaistais stengiamasi apsaugoti nuo nykimo sveikasias ląsteles.

Gydymas

Alzheimerio liga sergantiems žmonėms taikoma kombinuota terapija: medikamentinis ir nemedikamentinis gydymas. Pastarasis labai padeda ne tik ligoniui, bet ir jo šeimai, slaugytojams.

Gydyti, prižiūrėti, slaugyti ligonį Jums padės ir emocinę bei dvasinę paramą suteiks geriausi Respublikinės Vilniaus psichiatrijos ligoninės specialistai. Šioje ligoninėje per metus gydoma daugiau kaip 100 Alzheimerio liga sergančių pacientų. Čia šiuolaikiniais metodais gydomi ir gretutiniai šios ligos sutrikimai – depresijos.

Kreipkitės adresu:

Parko g. 15, Vilnius.

Taip pat galite kreiptis į pirminės asmens sveikatos priežiūros centrus, didžiuosiuose miestuose esančias psichiatrijos ligonines arba psichosomatinius ar neurologijos skyrius.